

DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖS ETIKOS KOMISIJA

SPRENDIMAS DĖL DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖS TARYBOS NARIO KONSTANTINO REČKOVO

2023-08-08

Druskininkai

Druskininkų savivaldybės etikos komisija (toliau – Etikos komisija): pirmininkas Česlovas Jezerskas, nariai: Rima Bocisienė, Povilas Jagelavičius, Agnė Jazepčikaitė – Gaidienė, Julius Matulevičius, Daiva Stoncelienė, Jūratė Vaičiulionienė, atsakingoji sekretorė Vaiva Kirkauskienė, įvertinusi 2023 m. birželio 12 d. Ingos Salickienės, Druskininkų savivaldybės tarybos narės, pranešimą „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo elgesio“, n u s t a t ė:

1. Tyrimo pagrindas ir dalykas

2023 m. birželio 12 d. Etikos komisija gavo Ingos Salickienės, Druskininkų savivaldybės tarybos narės, pranešimą „Dėl Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo elgesio“ (toliau – Pranešimas).

Pranešime I. Salickienė nurodo, kad:

„2023 m. gegužės 2 d. Andriaus Tapino (VšĮ „Laisvės TV“) paskyroje facebook.com ir substack.com interneto puslapiuose buvo paskelbta tokia informacija:

„*Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, o taip pat jo teigimu <.....> ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo.*“

Nurodyta informacija, kad aš, Inga Salickienė, neva neturiu vairuotojo pažymėjimo, neatitinka tikrovės, o teiginys, kad „[Inga Salickienė] ėmė išmokas už kurą neturėdama vairuotojo pažymėjimo“ ne tik neatitinka tikrovės, bet ir žemina mano garbę ir orumą.

Asmens garbę ir orumą saugo Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatos.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.24 straipsnis numato asmens teisę reikalauti paneigti paskleistus duomenis, žeminančius jo garbę ir orumą.

Prašau Jūsų išnagrinėti ir išsiaiškinti kuo remiantis ir kokių tikslų tarybos narys Konstantinas Rečkovas mane apšmeižė, jog aš gaunu išmokas už kurą, neturėdama vairuotojo pažymėjimo, bei priimti sprendimą dėl tarybos nario elgesio, pažeidžiančio LR valstybės politikų elgesio principus, sumenkinant mano įvaizdį prieš visuomenę, pažeminant mano garbę ir orumą.

2023-05-10 parašiau Konstantinui Rečkovui el. laišką, prašydama viešai paneigti melagingą informaciją, tačiau informacijos apie paneigimą ar bent jau atsiprašymo iš K. Rečkovo nesulaukiau.

Vairuotojo pažymėjimą turiu nuo 1994 m. , vairavimo stažas — beveik 30 m.“

I. Salickienė, Druskininkų savivaldybės tarybos narė, prašo išnagrinėti ir išsiaiškinti kuo remiantis ir kokių tikslų tarybos narys Konstantinas Rečkovas I. Salickienę apšmeižė, jog ji neva gauna išmokas už kurą, neturėdama vairuotojo pažymėjimo, bei priimti sprendimą dėl tarybos nario elgesio, pažeidžiančio LR valstybės politikų elgesio principus, sumenkinant jos įvaizdį prieš visuomenę, pažeminant garbę ir orumą.

Druskininkų savivaldybės etikos komisijos veiklos nuostatų, patvirtintų Druskininkų savivaldybės tarybos 2009 m. rugsėjo 28 d. sprendimu Nr.T1-203 „Dėl Druskininkų savivaldybės etikos

komisijos veiklos nuostatų tvirtinimo“ (toliau – Nuostatai) 3 punkte nustatyta, kad Komisijos funkcijos ir įgaliojimai nustatyti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekse, kituose įstatymuose bei teisės aktuose.

Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso (toliau – Elgesio kodeksas) 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad Elgesio kodeksas reglamentuoja valstybės politikų elgesio viešajame gyvenime principų ir reikalavimų pagrindus, taip pat priemones, užtikrinančias valstybės politikų elgesio kontrolę ir atsakomybę už šio kodekso nuostatų pažeidimus. Šio straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad, kituose teisės aktuose gali būti nustatyti ir kiti valstybės politikų elgesio reikalavimai, tačiau jie negali prieštarauti šiame kodekse įtvirtintiems valstybės politikų elgesio principams. Pagal Elgesio kodekso 2 straipsnio 1 dalį savivaldybės tarybos narys yra laikomas valstybės politiku ir jis nepatenka į 3 straipsnyje nurodytas valstybės politikų, kuriems netaikomas kodeksas arba taikomas tik tam tikra apimtimi, išimtis, todėl jam Elgesio kodeksas taikytinas visa apimtimi.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatyta, kad Etikos komisija prižiūri, kaip meras ir savivaldybės tarybos nariai laikosi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo, Elgesio kodekso, Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo, reglamento, kitų teisės aktų, reglamentuojančių savivaldybės tarybos narių veiklą ir elgesį, reikalavimų; tiria ir priima sprendimus dėl mero ir savivaldybės tarybos narių veiklos atitikties Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo, Elgesio kodekso, Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo, reglamento, kitų teisės aktų, reglamentuojančių mero ir savivaldybės tarybos narių veiklą ir elgesį, nuostatoms; atlieka kitas, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme nustatytas funkcijas.

Nagrinėjamu atveju aktualūs Elgesio kodekso 4 straipsnyje nustatyti valstybės politikų elgesio principai, kuriais valstybės politikas viešajame gyvenime turi vadovautis.

Vienas iš valstybės politikų elgesio kontrolės mechanizmų, inter alia (be kita ko), elgesio principų įgyvendinimo užtikrinimas, įstatyme nurodytas etikos komisijų, tiriančių valstybės politikų elgesį, privalomas sudarymas. Pagal Elgesio kodekso 6 straipsnį savivaldybių tarybose jos sudaromos savivaldybių tarybų sprendimu iš jų narių ir gyvenamųjų vietovių bendruomenių atstovų. Šių komisijų įgaliojimai įtvirtinti Elgesio kodekso 7 straipsnyje (Valstybės politikų elgesio tyrimas) ir 9 straipsnyje (Komisijos sprendimai).

Elgesio kodekso 7 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės politiko elgesio tyrimas Etikos komisijoje gali būti pradėtas, kai yra bent vienas iš šių pagrindų: 1) fizinio ar juridinio asmens skundas, kreipimasis ar pranešimas (toliau – skundas) apie valstybės politiko galimai padarytą šiame kodekse nustatytų valstybės politikų elgesio principų, nuostatų ar institucijos, kurioje politikas eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose valstybės politikui nustatytų reikalavimų pažeidimą (toliau – pažeidimas); 2) visuomenės informavimo priemonėse paskelbta pagrįsta informacija apie valstybės politiko galimai padarytą pažeidimą.

Analogiškas reglamentavimas numatytas ir Nuostatų 10 punkte – Etikos komisija, gavusi informaciją apie galimai padarytą politiko pažeidimą, priima šiuos sprendimus: pradėti tyrimą, jeigu pateikta pakankamai ir konkrečių duomenų; nepradėti tyrimo, kai nepateikti konkretūs faktai ir nėra pakankamai duomenų.

Etikos komisija 2023 m. birželio 20 d. vadovaudamasi Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsniu, 7 straipsnio 1 dalies 1 punktu, dalimi, Nuostatų 10.1 papunkčiu, nusprendė pradėti Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo elgesio tyrimą dėl galimai padarytų Valstybės politikų elgesio kodekso principų: 1) pagarba žmogui ir valstybei (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 1 punktas); 2) teisingumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 2 punktas); 3) sąžiningumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 3 punktas); 4) skaidrumas ir viešumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 4 punktas); 5) padorumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 5 punktas); 6) pavyzdingumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 6 punktas); 7) nesavanaudiškumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 7 punktas); 8) nešališkumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 8 punktas); 9) atsakomybė – (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 9 punktas); pažeidimo.

Etikos komisijos vertinimo objektas – K. Rečkovo, Druskininkų savivaldybės tarybos nario elgesys (veiksmai) pranešant pateiktas Andriui Tapinui, dirbančiam VŠĮ „Laisvės TV“, kad Druskininkų savivaldybės tarybos narė Inga Salickienė neva neturi vairuotojo pažymėjimo. Remiantis K. Rečkovo pranešimu (informacija) 2023 m. gegužės 2 d. Andriaus Tapino (VŠĮ „Laisvės TV“) paskyroje facebook.com ir substack.com interneto puslapiuose buvo paskelbta tokia informacija:

„Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, o taip pat jo teigimu <.....> ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo.“

Etikos komisija Pranešime nurodytas aplinkybes tiria savo kompetencijos ribose, t.y. taip, kaip numatyta Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme ir Elgesio kodekse.

2. Nustatytos faktinės aplinkybės

2023 m. gegužės 2 d. Andriaus Tapino (VšĮ „Laisvės TV“) paskyroje facebook.com ir substack.com interneto puslapiuose buvo paskelbta tokia informacija:

„Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, o taip pat jo teigimu <.....> ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo.“

I. Salickienė, Druskininkų savivaldybės tarybos narė, 2023 m. gegužės 10 d. kreipėsi į K. Rečkovą su prašymu paneigti Andriaus Tapino (VšĮ „Laisvės TV“) Facebook.com ir Substack.com paskyroje paskelbtą tikrovės neatitinkančią bei I. Salickienės garbę ir orumą žeminančią informaciją.

I. Salickienė, Druskininkų savivaldybės tarybos narė, Etikos komisijai pateikė galiojantį vairuotojo pažymėjimą. Remiantis juo nustatyta, kad I. Salickienė teisę vairuoti įgijo 1994 m., jos vairavimo stažas beveik 30 m.

3. Konstantino Rečkovo, Druskininkų savivaldybės tarybos nario, paaiškinimai

2023 m. liepos 10 d. K. Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys, Etikos komisijai pateikė rašytinius paaiškinimus, kuriuose nurodo:

„1. Konstantinas Rečkovas gavo Druskininkų savivaldybės Etikos komisijos 2023 m. birželio 22 d. pranešimą „Dėl pradėto tyrimo“ pagal Ingos Salickienės skundą (toliau – Skundas).

2. Skunde nurodoma, kad: „2023 m. gegužės 2 d. Andriaus Tapino (VšĮ „Laisvės TV“) paskyroje facebook.com ir substack.com interneto puslapiuose buvo paskelbta tokia informacija: „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai - konservatorius Konstantinas Rečkovas, o taip pat jo teigimu <.....> ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“. Nurodyta informacija, kad aš, Inga Salickienė, neva neturiu vairuotojo pažymėjimo, neatitinka tikrovės, o teiginys, kad „[Inga Salickienė] ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“ ne tik neatitinka tikrovės, bet ir žemina mano garbę ir orumą“. Skundu pareiškėja Inga Salickienė prašo išnagrinėti kokių tikslu Konstantinas Rečkovas apšmeižė pareiškėja, jog ji gauna išmokas už kurą, neturėdama vairuotojo pažymėjimo.

3. Konstantinas Rečkovas vadovaudamasis Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 7 straipsnio 8 dalimi teikia rašytinius paaiškinimus, nurodydamas, kad Skundas jo atžvilgiu yra visiškai nepagrįstas.

Dėl Konstantino Rečkovo veiksmų

4. Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodeksu siekiama įgyvendinti konstitucinį valdžios įstaigų tarnavimo žmonėms principą, plėtoti demokratinį valdymą, didinti visuomenės pasitikėjimą valstybės valdžios ir savivaldybių institucijomis, skatinti valstybės politikų ir kandidatų į valstybės politikus atsakomybę už savo veiklą ir atskaitomybę visuomenei.

5. Konstantinas Rečkovas, niekada jokiais kanalais nėra paskleidęs žinios, kad „Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“.

6. Kaip nurodyta Skunde, minima žinią apie pareiškėją Inga Salickienę suformavo ir viešai paskelbė žurnalistas Andrius Tapinas.

7. Konstantinas Rečkovas 2023 m. gegužės 2 d. privačioje žinutėje Andriui Tapinui (skirtoje tik konkrečiai Andriui Tapinui) tik išsakė savo asmeninę nuomonę: „Taip pat, mano žiniomis, praėjusioje kadencijoje vairuotojo pažymėjimo neturėjo kolegės Jūratė Burokienė (LSDP) ir Inga Salickienė (Už Druskininkus)“ (Priedamas išrašas iš Messenger programėlės – Priedas Nr. 1).

8. Taigi, pirmą, narinėjamu atveju, Konstantinas Rečkovas privačioje žinutėje išsakė savo nuomonę, kad pareiškėja Inga Salickienė, jo [Konstantino Rečkovo] subjektyviomis žiniomis neturėjo vairuotojo pažymėjimo.

9. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra išaiškinęs, kad, siekiant tinkamai atskirti žinią nuo nuomonės, svarbiausia yra įvertinti pateikiamo straipsnio kontekstą, autoriaus formuluotes, ar jo teikiama informacija yra suprantama kaip neginčytinas faktas, ar kaip jo asmeninis tam tikrų faktinių aplinkybių vertinimas. Žinios ir nuomonės atskyrimas yra fakto klausimas, kuris sprendžiamas tiriant ir vertinant byloje surinktų įrodymų visumą. Vertinant, ar paskleista informacija yra žinia, ar nuomonė, negalima apsiriboti atsietu pažodiniu paskleisto teksto traktavimu, kiekvienu atveju reikia atsižvelgti į teiginio kontekstą, paskelbimo (pasakymo, išspausdinimo ir kt.) aplinkybes ir pan. Darant išvadą dėl paskleistos informacijos pobūdžio būtina atsižvelgti į visą kontekstą, kuriame ji pateikta, informacijos pateikimo konstrukciją, pagal kurią spręstina, ar autorius teikia informaciją apie su asmeniu susijusį faktą ką nors teigdamas, nurodydamas, ar pateikia savo tam tikrų duomenų subjektyvų vertinimą, kaip jis supranta teikiamus duomenis. Nuomonės ir faktus galima atskirti nustačius, ar sakiniai suformuluoti kaip teigimas, ar kaip pasiūlymas, dvejonė, abejonė, klausimas, ar dar kitokia forma (žr., pvz., *Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartį, priimtą civilinėje byloje Nr. 3K-3-1-219/2015, ir joje nurodytą kasacinio teismo praktiką*).

10. Konstantinas Rečkovas žinutėje neteigė, kad pareiškėja Inga Salickienė „tikrai neturi“ vairuotojo pažymėjimo, jis pasidalino savo nuomone.

11. Antra, pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktiką žeminančiais garbę ir orumą laikomi tokie tikrovės neatitinkantys duomenys, kurie įstatymų, moralės, paprotinių normų laikymosi požiūriu pažeidžia asmens garbę, orumą, gerą vardą visuomenėje (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. kovo 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-141-690/2016*).

12. Kaip jau buvo pažymėta, Konstantinas Rečkovas privačioje žinutėje nurodė, kad jo žiniomis pareiškėja Inga Salickienė neturi vairuotojo pažymėjimo.

13. Pagal kasacinio teismo jurisprudenciją, vien ta aplinkybė, kad paskleisti duomenys neatitinka tikrovės, dar nepatvirtina, jog pažeisti asmens garbė ir orumas (žr., pvz., *Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. spalio 11 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-507/2006; 2008 m. rugpjūčio 14 d. nutartį civilinėje byloje Nr. 3K-3-390/2008, kt.*).

14. Akivaizdu, kad duomenys apie asmenį – turi jis vairuotojo pažymėjimą ar neturi, niekaip neįtakoja asmens garbės ir orumo. Šiuolaikinėje visuomenėje yra visuotinai normalu tiek turėti vairuotojo pažymėjimą, tiek ir jo neturėti.

15. Kad informacija, jog pareiškėja Inga Salickienė neturi vairuotojo pažymėjimo, nepažeidė pareiškėjos Ingos Salickienės garbės ir orumo, patvirtina ir pati pareiškėja Inga Salickienė Skunde.

16. Dar daugiau, trečia, pareiškėja Inga Salickienė yra viešasis asmuo, Druskininkų savivaldybės tarybos narė, todėl jos kritikos ribos yra platesnės, ji nesinaudoja vienoda teisine pažeistų teisių gynyba. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodoma, kad viešieji asmenys, pagal CK 2.24 straipsnio 6 dalį turi toleruoti apie juos skelbiamus duomenis (nors ir nevisiškai tikslus, tačiau kuriems taip pat neturi trūkti faktinio pagrindo), kurie privataus asmens aspektu galėtų būti vertinami kaip garbės ir orumo pažeidimas (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2003 m. birželio 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-687; 2002 m. rugsėjo 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-973/2002*). Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje suformuluotas didesnės politikų tolerancijos kritikai reikalavimas (žr. *Lingens v. Austria*, judgment of 8 July 1986, Series A no. 103, p. 26, § 42; ir *Incal v. Turkey*, judgment of 9 June 1998, Reports 1998-IV, p. 1567, § 54). Teisėjų kolegija pabrėžia, kad sprendžiant dėl asmens, paskleidusio duomenis apie viešąjį asmenį ir jo valstybinę ar visuomeninę veiklą, atsakomybės svarbiausia yra duomenų paskleidimo tikslas ir juos paskleidusio asmens elgesys. Jeigu duomenis paskleidęs asmuo veikė sąžiningai, t. y. pagrindinis jo tikslas buvo informuoti visuomenę apie viešąjį asmenį ir jo veiklą tokiais klausimais, kuriuos visuomenė turi pagrįstą ir teisėtą interesą žinoti (yra viešasis interesas), tai informacijos netikslumai arba agresyvi atakuojanti kritika nėra pagrindas tam asmeniui taikyti atsakomybę. Tokios pozicijos laikomasi ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikoje (žr., pvz., *A/S Diena and Ozoliņš v. Latvia*, no. 16657/03, judgment of 12 July 2007; cituotą sprendimą *Kwiecien v. Poland*; ir kt.).

17. Nagrinėjamu atveju, Konstantinas Rečkovas privačia žinute Andriui Tapinui tik pateikė savo subjektyvias žinias, kad galbūt pareiškėja Inga Salickienė neturi teisių vairuoti, niekaip nesiekė šios žinos išviešinti, pažeminti pareiškėjos Ingos Salickienės garbės ir orumo. Konstantinas Rečkovas elgėsi sąžiningai, tik pabandė atkreipti žurnalisto Andriaus Tapino dėmesį, kad jo vykdomo projekto „Skaidrinam“ rėmuose vertėtų patikrinti ir kitą informaciją.

18. Konstantinas Rečkovas privačia žinute Andriui Tapinui nepareiškė jokių konkrečių kaltinimų, pateikta nuomonė nebuvo įžeidžiančio pobūdžio. Konkrečiu atveju buvo įgyvendinta Lietuvos

Respublikos Konstitucijos 25 straipsnyje nustatyta teisė laisvai reikšti savo įsitikinimus. Dėl Andriaus Tapino paskleistos informacijos

19. 2023 m. gegužės 2 d. žurnalistas Andrius Tapinas savo facebook.com ir substack.com paskyrose paskelbė informaciją: „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, o taip pat jo teigimu socialdemokratė Jūratė Burokienė ir valdančiojo komiteto “Už Druskininkus” narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“.

20. Kaip jau buvo nurodyta aukščiau, Konstantinas Rečkovas niekur jokiais kanalais niekada neteigė, kad: „[...] socialdemokratė Jūratė Burokienė ir valdančiojo komiteto “Už Druskininkus” narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“.

21. Šią žinią sukūrė ir viešai paskelbė žurnalistas Andrius Tapinas.

22. Pabrėžtina, kad visuomenei pateikiama informacija apie tam tikrus įvykius turi būti teisinga, pagrįsta faktais. Pagal Visuomenės informavimo įstatymo 41 straipsnio 2 dalies 1 punktą žurnalistai turi teikti teisingas, tikslias ir nešališkas žinias, kritiškai vertinti savo informacijos šaltinius, atidžiai ir rūpestingai tikrinti faktus; viešosios informacijos rengėjai, skleisdami informaciją visuomenei, neturi iškraipyti teisingos, nešališkos informacijos bei nuomonių; neturi skelbti nepagrįstų, nepatikrintų, faktais neparemtų kaltinimų (Visuomenės informavimo priemonių įstatymo 22 straipsnio 8 dalies 1, 4 punktai).

23. Tai, kad paskleistos žinios neatitiko tikrovės, pripažino ir pats žurnalistas Andrius Tapinas iš pradžių paskelbęs atskirą įrašą savo Facebook paskyroje, kad pripažįsta, jog paskelbė nepatikrintą informaciją apie pareiškėją (deja, šio įrašo šiuo metu jau nėra viešai prieinamo), ir prie 2023 m. gegužės 2 d. pranešimo pridėjo komentarą: „ATITAISYMAS: „Informuojame, kad Andriaus Tapino paskyroje facebook.com interneto puslapyje buvo paskelbta tikrovės neatitinkanti informacija, kad Jūratė Burokienė ir Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdamos vairuotojo pažymėjimo“. Ištaisydami klaidą pareiškiamo, kad Jūratė Burokienė ir Inga Salickienė išmokų už kurą išmokėjimo metu turėjo vairuotojo pažymėjimą““ (Priedas Nr. 2).

24. Taigi, jei pareiškėja Inga Salickienė laiko, kad žurnalisto Andriaus Tapino sukurta ir paskleista žinia, nepaisant vėlesnio žinios paneigimo pažeidė pareiškėjos Ingos Salickienės garbę ir orumą, pareiškėja turi teisę remiantis CK 2.24 straipsniu reikalauti būtent iš žurnalisto Andriaus Tapino žalos atlyginimo.

25. Atsižvelgiant į tai kas išdėstyta: (i) Konstantinas Rečkovas niekur jokiais kanalais niekada neteigė, kad pareiškėja Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo; (ii) Konstantinas Rečkovas privačia žinute žurnalistui Andriui Tapinui tik išsakė subjektyvią nuomonę, kad galimai pareiškėja Inga Salickienė neturi vairuotojo pažymėjimo; (iii) išsakyta nuomone, kad galimai pareiškėja Inga Salickienė neturi vairuotojo pažymėjimo Konstantinas Rečkovas niekaip nesiekė pažeisti ir nepažeidė pareiškėjos Ingos Salickienės garbės ir orumo; (iv) Konstantinas Rečkovas išsakyta nuomone tik pasiūlė pasidomėti 1 Andrius Tapinas žurnalistu prisistato visuose jo rengiamuose raštuose Lietuvos savivaldybių administracijoms dėl informacijos pateikimo jo organizuojamo projekto „Skaidrinam“ rėmuose, taip pat skunduose teisėsaugos institucijos. Žr., pvz. Andriaus Tapino 2023-05-17, 2023-05-18, 2023-06-06 ir kt. įrašai facebook.com paskyroje <https://www.facebook.com/andrius.tapinas> faktinėmis aplinkybėmis, vykdant projektą „Skaidrinam“, ir tikrai nesitikėjo ir negalėjo tikėtis, kad žurnalistas Andrius Tapinas, paskleis nepatikrintą žinią, kuri buvo pateikta privataus pokalbio metu; (v) būtent žurnalistas Andrius Tapinas sukūrė ir viešai paskelbė tiek pareiškėjos Ingos Salickienės atžvilgiu, tiek Konstantino Rečkovo atžvilgiu, žinią: „Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai - konservatorius Konstantinas Rečkovas, o taip pat jo teigimu <.....> ir valdančiojo komiteto “Už Druskininkus” narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo“ – konstatuotina, kad Konstantinas Rečkovas nepažeidė pareiškėjos Ingos Salickienės garbės ir orumo, ir juo labiau Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnyje įtvirtintų valstybės politikų elgesio principų“.

4. Papildoma Ingos Salickienės, Druskininkų savivaldybės tarybos narės, informacija pateikta Etikos komisijos posėdyje

I. Salickienė, Druskininkų savivaldybės tarybos narė, 2023 m. rugpjūčio 2 d., Etikos komisijos posėdyje papildomai paaiškino, kad nori išsiaiškinti koks K. Rečkovo, Druskininkų savivaldybės tarybos nario, tikslas paskleisti tikrovės neatitinkančią informaciją apie ją.

I. Salickienė nurodė, kad kreipėsi į K. Rečkovą su prašymu su prašymu paneigti Andriaus Tapino (VŠĮ „Laisvės TV“) Facebook.com ir Substack.com paskyrose paskelbtą tikrovės neatitinkančią bei

I. Salickienės garbę ir orumą žeminančią informaciją, paskelbtą Andriaus Tapino (VŠĮ „Laisvės TV“) paskyroje facebook.com ir substack.com interneto puslapiuose: „*Druskininkuose turime situaciją, kad keli tarybos nariai – konservatorius Konstantinas Rečkovas, o taip pat jo teigimu <.....> ir valdančiojo komiteto „Už Druskininkus“ narė Inga Salickienė ėmė išmokas už kurą neturėdami vairuotojo pažymėjimo.*“

I. Salickienė, Druskininkų savivaldybės tarybos narė, Etikos komisijai nurodė, kad K. Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys, tikrovės neatitinkančios informacijos nepaneigė, su I. Salickiene nesusisiekė, tikrovės neatitinkančios informacijos paskelbimo motyvų nepaaiškino, I. Salickienės neatsiprašė. I. Salickienė Etikos komisijai nurodė, kad tokiu K. Rečkovo teiginiu, kad neva ji neturi vairuotojo pažymėjimo, buvo sugadinta jos, kaip politikės reputacija ir buvo apkaltinta ne tik, kad neturi vairuotojo pažymėjimo, bet kad neturėdama vairuotojo pažymėjimo pasisavino lėšas (automobilio degalai), skirtas tarybos nario veiklai.

5. Teisinis vertinimas ir motyvai

5.1. Dėl veiksmų kvalifikavimo ir jų atlikimo aplinkybių

K. Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys, pateikė rašytinius paaiškinimus dėl jo elgesio tyrimo, kuriuose nurodo, kad jis 2023 m. gegužės 2 d. privačioje žinutėje A. Tapinui tik išsakė savo asmeninę nuomonę: „Taip pat, mano žiniomis, praėjusioje kadencijoje vairuotojo pažymėjimo neturėjo kolegės <.....> ir Inga Salickienė (Už Druskininkus)“.

Elgesio kodekso 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad šis kodeksas reglamentuoja valstybės politikų elgesio viešajame gyvenime principų ir reikalavimų pagrindus, taip pat priemones, užtikrinančias valstybės politikų elgesio kontrolę ir atsakomybę už šio kodekso nuostatų pažeidimus.

Elgesio kodekse įtvirtinti elgesio principai, kuriais politikai turi vadovautis viešajame gyvenime. Nagrinėjamu atveju aktualūs Elgesio kodekso 4 straipsnyje įtvirtinti Valstybės politikų elgesio principai.

Savivaldybių tarybų nariai yra vieši asmenys, jie formuoja politinę kultūrą Lietuvoje.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 25 straipsnio 1 ir 2 dalyse yra įtvirtinta teisė turėti įsitikinimus, taip pat įsitikinimų išraiškos ir informacijos laisvė. Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ir Konvencija) 10 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta teisė į saviraiškos laisvę, apimanti laisvę turėti savo nuomonę, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra konstatavęs, kad „žiniai taikomas tiesos kriterijus, jos egzistavimas gali būti patikrinamas įrodymais ir objektyviai nustatomas. Nuomonė turi turėti pakankamą faktinį pagrindą, tačiau ji yra subjektyvi, todėl jai netaikomi tiesos ir tikslumo kriterijai, nuomonės teisingumas nėra įrodinėjamas.“ (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. sausio 27 d. nutartis, priimta byloje 3K-3-1-219/2015).

Etikos komisija pažymi, kad Kasacinio teismo praktikoje pažymėta, kad nuomonė turi būti reiškama sąžiningai ir etiškai, sąmoningai nenuslepian ir neiškraipant faktų ir duomenų; pagrįsta ir objektyvi kritika ginama, jei ji išreiškiama tinkamai – neįžeidžiant asmens, nesiekiant jo žeminti ir menkinti, o turint pozityvų tikslą – išryškinti asmens ar jo veiklos trūkumus ir siekiant juos pašalinti. Subjektyvūs samprotavimai pripažintini žeminančiais garbę ir orumą (įžeidžiančiais), kai jie nesąžiningi, neturintys objektyvaus faktinio pagrindo, suponuoja neigiamas visuomenės nuostatas dėl asmens, apie kurį reiškama nuomonė (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2014 m. vasario 19 d. nutartis, bylos Nr. 3K-3-30/2014). Neetiška, nesąžininga, nesiremiant jokiais argumentais ar faktais arba tam tikrus faktus nutylint reiškama nuomonė gali būti pripažinta žeidžiančia asmens garbę ir orumą.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje taip pat pažymima, kad „nuomonė turi būti reiškama sąžiningai ir etiškai, sąmoningai nenuslepian ir neiškraipant faktų ir duomenų; pagrįsta ir objektyvi kritika ginama, jei ji išreiškiama tinkamai – neįžeidžiant asmens, nesiekiant jo žeminti ir menkinti, o turint pozityvų tikslą – išryškinti asmens ar jo veiklos trūkumus ir siekiant juos pašalinti. Subjektyvūs samprotavimai pripažintini žeminančiais garbę ir orumą (įžeidžiančiais), kai jie nesąžiningi, neturintys objektyvaus faktinio pagrindo, suponuoja neigiamas visuomenės nuostatas dėl asmens, apie kurį reiškama nuomonė (Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2014 m. vasario 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-30/2014).

Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 5 straipsnio nuostatas, yra pažymėjęs, jog Konstitucija yra valstybės valdžią ribojanti aukščiausioji teisė, joje yra įtvirtintas atsakingo valdymo

principas (*inter alia* 2004 m. liepos 1 d., 2015 m. lapkričio 19 d., 2018 m. kovo 8 d. nutarimai); šis principas suponuoja tai, kad visos valstybės institucijos ir pareigūnai turi vykdyti savo funkcijas vadovaudamiesi Konstitucija, teise, veikdami Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, jie turi tinkamai įgyvendinti jiems Konstitucijos ir įstatymų suteiktus įgaliojimus (*inter alia* 2012 m. spalio 26 d. išvada, 2014 m. liepos 11 d., 2018 m. kovo 8 d. nutarimai).

Konstitucijos 25 straipsnyje nustatyta, kad žmogus turi teisę turėti savo įsitikinimus ir juos laisvai reikšti (1 d.). Žmogui neturi būti kliudoma ieškoti, gauti ir skleisti informaciją bei idėjas (2 d.). Laisvė reikšti įsitikinimus, gauti ir skleisti informaciją negali būti ribojama kitaip, kaip tik įstatymu, jei tai būtina apsaugoti žmogaus sveikatai, garbei ir orumui, privačiam gyvenimui, dorovei ar ginti konstitucinei santvarkai (3 d.). Laisvė reikšti įsitikinimus ir skleisti informaciją nesuderinama su nusikalstamais veiksmais – tautinės, rasinės, religinės ar socialinės neapykantos, prievartos bei diskriminacijos kurstymu, šmeižtu ir dezinformacija (4 d.).

Aiškindamas Konstitucijoje įtvirtintos žmogaus įsitikinimų bei jų raiškos laisvės turinį Konstitucinis Teismas 2005 m. liepos 8 d. nutarime yra konstatavęs: įsitikinimai – talpi, įvairialypė konstitucinė sąvoka, apimanti politinius, ekonominius įsitikinimus, religinius jausmus, kultūrines nuostatas, etines bei estetines pažiūras ir kt.

Konstitucinis Teismas taip pat yra konstatavęs, kad laisvė turėti įsitikinimus apskritai negali būti ribojama, o laisvę reikšti įsitikinimus galima riboti tik įstatymo nustatyta tvarka ir tik tada, kai yra būtina apsaugoti Konstitucijos 25 straipsnio 3 dalyje nurodytas vertybes – žmogaus sveikatą, garbę ir orumą, privatų gyvenimą, dorovę, ginti konstitucinę santvarką (Konstitucinio Teismo 2000 m. birželio 13 d. nutarimas). Šiame kontekste pažymėtina, kad asmens teisės ar laisvės ribojimo pagrindumą demokratinėje visuomenėje galima vertinti vadovaujantis protingumo ir akivaizdžios būtinybės kriterijais, jis turi atitikti *inter alia* teisingumo sampratą (Konstitucinio Teismo 1997 m. vasario 13 d., 2000 m. birželio 13 d. nutarimai).

Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, jog Konstitucijos 25 straipsnio 4 dalies nuostata, kad laisvė reikšti įsitikinimus ir skleisti informaciją nesuderinama su nusikalstamais veiksmais – tautinės, rasinės ar socialinės neapykantos, prievartos bei diskriminacijos kurstymu, šmeižtu bei dezinformacija, reiškia, jog draudimas skleisti minėto turinio informaciją yra absoliutus. Taigi konstitucinė informacijos laisvės samprata neapima konstitucines vertybes iš esmės paneigiančios tariamos laisvės atlikti Konstitucijos 25 straipsnio 4 dalyje nurodytus nusikalstamus veiksmus – skleisti tokias mintis, pažiūras ir t. t., kuriomis yra kurstoma tautinė, rasinė, religinė ar socialinė neapykanta, prievarta bei diskriminacija, asmenys yra šmeižiami arba kitaip yra dezinformuojama visuomenė ar atskiri jos nariai (Konstitucinio Teismo 2005 m. liepos 8 d. nutarimas). Minėta konstitucinė laisvė yra nesuderinama ir su tokiu minčių, pažiūrų ir t. t., kuriomis yra kurstoma tautinė, rasinė, religinė ar socialinė neapykanta, prievarta bei diskriminacija, asmenys yra šmeižiami arba kitaip yra dezinformuojama visuomenė ar atskiri jos nariai, skleidimu, už kurį įstatymais yra nustatyta ne tik baudžiamoji, o ir kitokia teisinė atsakomybė.

Taigi, kaip matyti iš Konstitucinio Teismo formuojamos doktrinos, informacijos laisvė nėra absoliuti (Konstitucinio Teismo 1995 m. balandžio 20 d., 1996 m. gruodžio 19 d., 1998 m. kovo 10 d., 2002 m. spalio 23 d., 2004 m. sausio 26 d., 2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimai). Konstitucinis Teismas savo 1995 m. balandžio 20 d. nutarime yra konstatavęs, kad kiekvienas, kuris skleidžia informaciją, privalo laikytis įstatymų nustatytų apribojimų, nepiktnaudžiauti informacijos laisve. Iš Konstitucijos kyla ir kiti reikalavimai, kurių privalu paisyti ribojant konstitucinę informacijos laisvę: ribojimai turi būti būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves bei Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; jais neturi būti paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei jų esmė; turi būti laikomasi konstitucinio proporcingumo principo. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs ir tai, kad nustatant teisinius apribojimus bei atsakomybę už teisės pažeidimus privalu paisyti protingumo reikalavimo (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d., 2005 m. rugsėjo 29 d. nutarimai).

Konstitucijos 28 straipsnyje įtvirtinta, jog įgyvendindamas savo teises ir naudodamasis savo laisvėmis, žmogus privalo laikytis Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių.

Aiškindamas Konstitucijos 28 straipsnyje įtvirtintą teisinį reglamentavimą, Konstitucinis Teismas nurodė, kad šiame Konstitucijos straipsnyje yra nustatytas vienas esminių principų, kuris reiškia, kad žmogaus teisėtas elgesys nėra neribotas ir absoliučiai laisvas (Konstitucinio Teismo 2000 m. gegužės 8 d. nutarimas). Išplėstinės teisėjų kolegijos vertinimu iš Konstitucijos 28 straipsnio išplaukia įpareigojimas asmenims, įgyvendinant savo teises ir naudojantis savo laisvėmis – taigi ir saviraiškos laisve – laikytis Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių (taip pat žr. Konstitucinio Teismo 2006 m.

gruodžio 21 d. nutarimą).

Atsižvelgiant į išdėstytas nuostatas pažymėtina jog savivaldybės tarybos nariui iš Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalies, 25 straipsnio 4 dalies ir 28 straipsnio išplaukia įpareigojimai savo funkcijas vykdyti ir įgaliojimus įgyvendinti vadovaujantis Konstitucija ir teise, o reiškiant įsitikinimus susilaikyti nuo pareiškimų, kuriais asmenys yra šmeižiami ar pažeidžiama jų garbė ir orumas.

Etikos komisija pažymi, jog savivaldybės tarybos nariui yra žinomi anksčiau išdėstyti tiek iš Konstitucijos (*inter alia* iš 25 straipsnio) kylantys reikalavimai dėl saviraiškos laisvės, tiek Kodekso 4 straipsnyje įtvirtinti valstybės politikų elgesio principai, kadangi prisiekdamas savivaldybės tarybos narys, be kita ko, įsipareigoja gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus.

Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 straipsnyje, kiek tai susiję su byla, numatyta, jog kiekvienas turi teisę į saviraiškos laisvę. Ši teisė apima laisvę turėti savo nuomonę, gauti bei skleisti informaciją ir idėjas valdžios institucijų netrukdomam ir nepaisant valstybės sienų. <...> (1 d.); naudojimasis šiomis laisvėmis, kadangi tai yra susiję ir su pareigomis bei atsakomybe, gali būti priklausomas nuo tam tikrų formalumų, sąlygų, apribojimų ar sankcijų, kurias nustato įstatymas ir kurios demokratinėje visuomenėje yra būtinos dėl valstybės saugumo, teritorinio vientisumo ar visuomenės apsaugos, siekiant užkirsti kelią viešosios tvarkos pažeidimams ar nusikaltimams, apsaugoti žmonių sveikatą ar moralę, taip pat kitų asmenų garbę ar teises <...>“ (2 d.).

Kaip ir dauguma konvencinių garantijų, saviraiškos laisvė nėra absoliuti, ja besinaudojantys asmenys (tiek žurnalistai, tiek kiti asmenys) privalo elgtis sąžiningai informacijos adresato atžvilgiu, siekti pateikti tikslią ir patikimą informaciją, laikytis etikos normų. Kartu EŽTT akcentuoja, kad Konvencijos 10 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos saviraiškos laisvei taikomos išimtys turi būti aiškinamos griežtai (angl. *strictly*), apribojimų reikalingumas turi būti nustatomas įtikinamai. Saviraiškos laisvės ribojimui taikant „būtinumo demokratinėje visuomenėje“ kriterijų, turi būti nustatyta, ar asmens laisvės apribojimas atitiko „neatidėliotiną visuomenės poreikį“. Valstybės turi tam tikras vertinimo laisvės ribas, sprendamos, ar yra toks poreikis, tačiau negali pažeisti Konvencijos 10 straipsnyje užtikrintų saviraiškos laisvės standartų ir principų (žr. 1998 m. rugpjūčio 25 d. sprendimo byloje *Hertel prieš Šveicariją* (pareiškimo Nr. 25181/94) 46 punktą, 2005 m. vasario 15 d. sprendimo byloje *Steel and Morris prieš Jungtinę Karalystę* (pareiškimo Nr. 68416/01) 87 punktą).

EŽTT požiūriu, siekiant tam tikrus teiginius priskirti konkrečiai kategorijai (faktų konstatavimui (žinia) ar vertinamiesiems teiginiams (nuomonei), būtina atsižvelgti į visą bylos aplinkybių kontekstą: teiginių formuluotes, jų pateikimo aplinkybes, formą ir būdą, ar pateiktas realios situacijos vertinimas, ar nuomonės pareiškimas be jokio faktinio pagrindo, ar vyko gyva diskusija, visuomeninė akcija, kurioms neabejotinai būdingas didesnis emocionalumo ir „perdėjimo“ laipsnis, ar informacija pateikta, pvz., mokslinio pobūdžio straipsnyje ir kt. Skirtingai negu faktiniai teiginiai, vertinamieji (nuomonės) negali būti įrodomi, tačiau jiems taip pat neturi trūkti faktinio pagrindo. Taigi net ir tuo atveju, jei pareiškimai priskiriami nuomonėms, turi būti pakankamai faktų toms nuomonėms pagrįsti (2007 m. spalio 22 d. sprendimo byloje *Lindon ir kiti prieš Prancūziją* (pareiškimo Nr. 21279/02, 36448/02) 55 punktas).

Taigi pagal Konvencijos 10 straipsnį saviraiškos laisvei taikomos tam tikros išimtys.

Naudojimasis šia laisve negali nepagrįstai varžyti ir/ar pažeisti kitų asmenų teisių ir laisvių.

Etikos komisija pažymi, kad K. Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys, 2023 m. gegužės 2 d. žinute „*Taip pat, mano žiniomis, praėjusioje kadencijoje vairuotojo pažymėjimo neturėjo kolegės <....> ir Inga Salickienė (Už Druskininkus)*“ siųsčioje A. Tapinui (VšĮ „Laisvės TV“) aiškiai išsakė, kad informuoja A. Tapiną apie jam žinomą žinią (faktą) – „*Taip pat, mano žiniomis...*“, o ne pateikė savo nuomonę.

K. Rečkovas žinojo, kad A. Tapinas (VšĮ „Laisvės TV“) vykdo visų savivaldybių tarybų narių tyrimą dėl tarybos narių veiklai skirtų lėšų naudojimo ir žinojo bei suprato, kad jo pateikta žinoma melaginga žinia apie I. Salickienę, Druskininkų savivaldybės tarybos narę, bus paskleista plačiai. K. Rečkovo paaiškinimų 17 p. pripažįstama, kad informacija A. Tapinui buvo teikiama žinant, kad A. Tapinas vykdo projektą „Skaidrinam“ su tikslu, kad ši informacija būtų panaudota šiame projekte ir pavišinta (projekto „Skaidrinam“ tikslas – viešinti pažeidimus). Iš K. Rečkovo pateikto susirašinėjimo darytina išvada, kad pats K. Rečkovas inicijavo tokio pobūdžio žinutės su tokia žinia, kad I. Salickienė neturi vairuotojo pažymėjimo, siuntimą A. Tapinui (VšĮ „Laisvės TV“). K. Rečkovas žinoma melagingą žinią paskleidė savo iniciatyva.

Etikos komisijos vertinimu, K. Rečkovas žinoma melagingą žinią pateikė kaip jam žinomą

faktą siekdamas savo politinių tikslų (siekdamas pateisinti savo elgesį dėl tarybos nario veiklai skirtų lėšų panaudojimo, siekdamas politinio pranašumo ir kt.).

Etikos komisija konstatuoja, kad K. Rečkovo žinutė „*Taip pat, mano žiniomis, praėjusioje kadencijoje vairuotojo pažymėjimo neturėjo kolegės <.....> ir Inga Salickienė (Už Druskininkus)*“ laikytina žinia, o ne nuomone.

5.2. Dėl Valstybės politikų elgesio kodekse nustatytų valstybės politikų elgesio principų

Etikos komisija 2023 m. birželio 20 d. vadovaudamasi Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsniu, 7 straipsnio 1 dalies 1 punktu, dalimi, Nuostatų 10.1 papunkčiu, nusprendė pradėti Druskininkų savivaldybės tarybos nario Konstantino Rečkovo elgesio tyrimą dėl galimai padarytų Valstybės politikų elgesio kodekso principų: 1) pagarba žmogui ir valstybei (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 1 punktas); 2) teisingumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 2 punktas); 3) sąžiningumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 3 punktas); 4) skaidrumas ir viešumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 4 punktas); 5) padorumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 5 punktas); 6) pavyzdingumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 6 punktas); 7) nesavanaudiškumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 7 punktas); 8) nešališkumas (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 8 punktas); 9) atsakomybė – (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 9 punktas); pažeidimo.

5.2.1. Dėl pagarbos žmogui ir valstybei principo

Pagarbos žmogui ir valstybei principas įpareigoja politikus vadovautis Lietuvos Respublikos Konstitucija ir teise, didinti pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis. Vadovaudamasis pagarbos žmogui ir valstybei principu politikas privalo laikytis šių taisyklių: laikytis žmogaus teisių ir laisvių ir jas užtikrinti, vadovautis LR Konstitucija ir teise, didinti pasitikėjimą valstybe ir jos institucijomis.

Etikos komisija pažymi, kad pagarbos žmogui ir valstybei principas pasireiškia per jo elgesį su kitais asmenimis per tokias vertybes kaip pavyzdingumas, taktiškumas, sąžiningumas, padorumas bei duotos tarybos nario priesaikos laikymąsi.

Konstitucijos 28 straipsnyje įtvirtintas imperatyvas, jog įgyvendindamas savo teises ir naudodamasis savo laisvėmis, žmogus privalo laikytis Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių.

Etikos komisija pažymi, kad Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 28 straipsnyje įtvirtintą teisinį reglamentavimą, nurodė, kad šiame Konstitucijos straipsnyje yra nustatytas vienas esminių principų, kuris reiškia, kad žmogaus teisėtas elgesys nėra neribotas ir absoliučiai laisvas (Konstitucinio Teismo 2000 m. gegužės 8 d. nutarimas). Konstitucinio Teismo vertinimu iš Konstitucijos 28 straipsnio išplaukia įpareigojimas asmenims, įgyvendinant savo teises ir naudojantis savo laisvėmis – taigi ir saviraiškos laisve – laikytis Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių (taip pat žr. Konstitucinio Teismo 2006 m. gruodžio 21 d. nutarimą).

Atsižvelgdama į išdėstytas nuostatas, Etikos komisija atkreipia dėmesį, jog savivaldybės tarybos nariui iš Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalies, 25 straipsnio 4 dalies ir 28 straipsnio išplaukia įpareigojimai savo funkcijas vykdyti ir įgaliojimus įgyvendinti vadovaujantis Konstitucija ir teise, o reiškiant įsitikinimus susilaikyti nuo pareiškimų, kuriais asmenys yra šmeižiami ar pažeidžiama jų garbė ir orumas.

Etikos komisija pažymi, jog savivaldybės tarybos nariui yra žinomi anksčiau išdėstyti tiek iš Konstitucijos (*inter alia* iš 25 straipsnio) kylantys reikalavimai dėl saviraiškos laisvės, tiek Kodekso 4 straipsnyje įtvirtinti valstybės politikų elgesio principai, kadangi prisiekdamas savivaldybės tarybos narys, be kita ko, įsipareigoja gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus. Taigi K. Rečkovas, kaip savivaldybės tarybos narys, turėjo žinoti Konstitucijoje įtvirtintus reikalavimus, keliamus nuomonei (saviraiškos laisvei) bei įsitikinimų reiškimui, taip pat valstybės politikų elgesiui keliamus Kodekso reikalavimus.

Etikos komisija konstatuoja, kad Druskininkų savivaldybės tarybos narys K. Rečkovas pateikdamas A. Tapinui (VŠĮ „Laisvės TV“) žinomai melagingą žinią, pažeidė pareigą demonstruoti pagarbą žmogui ir laikytis visuotinai pripažįstamų dorovės, moralės ir etikos normų, be to tokie Druskininkų savivaldybės tarybos nario K. Rečkovo veiksmai vertinami kaip saviraiškos laisvės ribų peržengimas ir Etikos kodekse įtvirtinto pagarbos žmogui ir valstybei principo pažeidimas.

5.2.2. Dėl teisingumo principo

Elgesio kodekso 4 straipsnio 2 punkte įtvirtintas teisingumo principas. Kaip apibrėžia Elgesio kodeksas, teisingumas – vienodai tarnauja žmonėms nepaisydamas jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, išsilavinimo, religinių įsitikinimų, politinių pažiūrų, amžiaus ar kitų skirtumų.

Teisingumo principas yra universalus bendrasis teisės principas, reiškiantis moralinę žmogaus nuostatą ir kriterijų, pagal kurį vertinami visi asmens poelgiai.

Teisingumo principo turinys yra siejamas su tam tikro balanso, lygiateisiškumo, pusiausvyros siekimu.

Remdamasi išdėstytais motyvais Etikos komisija konstatuoja, kad analizuojamais veiksmais K. Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys, Etikos kodekse įtvirtinto teisingumo principo nepažeidė.

5.2.3. Dėl sąžiningumo principo

Elgesio kodekso 4 straipsnio 3 punkte įtvirtintas sąžiningumo principas. Kaip apibrėžia Elgesio kodeksas, sąžiningumas – pareigas eina sąžiningai ir laikosi aukščiausių elgesio standartų, vengia situacijų, galinčių paveikti sprendimų, kurie sukeltų visuomenėje abejonę, priėmimą.

Sąžiningumas (nuo žodžio – *sąžinė*) dorovės principas, viena iš pamatinių doro elgesio nuostatų. Apima sąžinės klausimą ir elgimąsi pagal jos „priesakus“, tiesos sakymą, garbingą elgesį kitų asmenų atžvilgiu ir kt.

Sąžiningumas yra moralinė nuostata, ji ypatinga tuo, kad tikslaus jos turinio ir ją išreiškiančių bendrinių žodžių nustatyti neįmanoma. Sąžiningas yra tas asmuo, kuris veikia rūpestingai, teisingai, t. y. taip, kaip tokioje situacijoje elgtųsi „bonus pater familias“.

Remdamasi išdėstytais motyvais Etikos komisijos nuomone K. Rečkovo, Druskininkų savivaldybės tarybos nario, veiksmai vertinami kaip pažeidę Elgesio kodekse įtvirtintą sąžiningumo principą.

Remdamasi išdėstytais motyvais Etikos komisija konstatuoja, kad analizuojami K. Rečkovo, Druskininkų savivaldybės tarybos nario, veiksmai vertinami kaip Etikos kodekse įtvirtinto sąžiningumo principo pažeidimas.

5.2.4. Dėl skaidrumo ir viešumo principo

Elgesio kodekso 4 straipsnio 3 punkte įtvirtintas skaidrumo ir viešumo principas, kuris apibrėžiamas taip: skaidrumas ir viešumas nekelia – abejonių dėl sąžiningumo priimdamas sprendimus, taip pat pateikia visuomenei savo elgesio ir sprendimų motyvus, visada laikosi atvirumo ir viešumo, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, ribojančius informacijos atskleidimą, deklaruoja savo privačius interesus.

Skaidrumas ir viešumas galėtų būti apibūdinamas kaip atviras veikimo būdas. Aiškinant semantinę šių žodžių prasmę ir vedant jų tarpusavio jungtį, taip pat apibrėžiamas ne tik atviras, bet ir teisėtas veikimo būdas. Pagal skaidrumo principą, politiko veikla yra vieša ir suprantama, atvira įvertinti.

Skaidrumo ir viešumo principas apima tris pagrindinius elgesio komponentus: savo veiksmų ir priimamų sprendimų viešumo užtikrinimą, pačiam ar per spaudos atstovus visuomenei savo priimtų sprendimų motyvų pateikimą, kiek leidžia teisės aktų nustatyta riba; viešųjų ir privačių interesų konflikto vengimą; teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis teikti informaciją visuomenei.

Remdamasi išdėstytais motyvais Etikos komisija konstatuoja, kad analizuojamais veiksmais K. Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys, Etikos kodekse įtvirtinto skaidrumo ir viešumo principo nepažeidė.

5.2.5. Dėl padorumo principo

Elgesio kodekso 4 straipsnio 5 punkte įtvirtintas padorumo principas apibrėžiamas: padorumas – elgiasi deramai pagal einamas pareigas, vengia situacijų, kai politiko elgesys kenktų jo ar institucijos, kurioje jis eina pareigas, reputacijai ir autoritetui, vengia nesąžiningų pranašumo siekimo būdų, gautą oficialią informaciją naudoja tik pareigoms atlikti ir nesisipulnia iš jos.

Etikos komisija pažymi, kad šio principo laikymasis reiškia būti nepriekaištingos reputacijos ir ją saugoti; nemenkinti ir saugoti institucijos, kurioje jis eina pareigas – Druskininkų savivaldybės tarybos,

nepriekaištingą reputaciją ir autoritetą, politinėje ir kitoje viešojoje veikloje bei privačiame gyvenime elgtis sąžiningai, korektiškai, mandagiai, garbingai; kitaip savo elgesiu nežeminti tarybos nario ir savivaldybės tarybos vardo.

Remdamasi išdėstytais motyvais Etikos komisija konstatuoja, kad tokia žinomai melaginga žinute, K. Rečkovas sumenkino ne tik I. Salickienės, Druskininkų savivaldybės tarybos narės reputaciją, bet sumenkino ir savivaldybės tarybos kaip institucijos ir visų jos narių reputaciją ir autoritetą.

K. Rečkovo paaiškinimų teiginiai, kad neva „informacija, jog pareiškėja Inga Salickienė neturi vairuotojo pažymėjimo, nepažeidė pareiškėjos Ingos Salickienės garbės ir orumo“ (15 p.) atmetami kaip nepagrįsti. Žinodamas, kad A. Tapinas vykdo projektą „Skaidrinam“ ir jo kontekste teikdamas melagingą informaciją, kad Inga Salickienė neva neturi teisės vairuoti transporto priemonę, K. Rečkovas aiškiai suprato (turėjo suprasti) tokios melagingos žinios perdavimo pasekmes.

Analizuojamas K. Rečkovo elgesys neskatina pasitikėjimo savivaldybės institucijomis ir menkina savivaldybės institucijų autoritetą.

Remdamasi išdėstytais motyvais, Etikos komisija konstatuoja, kad K. Rečkovas pažeidė Etikos kodekse įtvirtintą padomumo principą.

5.2.6. Dėl pavyzdingumo principo

Elgesio kodekso 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintas pavyzdingumo principas apibrėžiamas: pavyzdingumas – deramai elgtis visuomenėje, laikosi visuotinai pripažįstamų dorovės, moralės ir etikos normų;

Vadovaudamasis pavyzdingumo principu politikas privalo derama elgtis visuomenėje, laikytis visuotinai pripažįstamų dorovės, moralės ir etikos normų.

Vadovaudamasis pavyzdingumo principu politikas privalo laikytis šių taisyklių: politinėje ir kitoje viešojoje veikloje bei privačiame gyvenime savo elgesiu, kalba, drausme, išvaizda rodyti pavyzdį, laikantis visuotinai pripažintų dorovės, moralės normų ir etikos reikalavimų.

Etikos komisija konstatuoja, kad K. Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys, 2023 m. gegužės 2 d. A. Tapinui (VšĮ „Laisvės TV“) siųsta žinute „*Taip pat, mano žiniomis, praėjusioje kadencijoje vairuotojo pažymėjimo neturėjo kolegės <.....> ir Inga Salickienė (Už Druskininkus)*“ savo iniciatyva paskleidė žinomai melagingą žinią, neigiamai apibūdinančią I. Salickienę ir pažeidžiančią jos garbę ir orumą. Skleisdamas šią informaciją K. Rečkovas siekė savo politinių tikslų.

Kaip nurodyta aukščiau, Savivaldybių tarybų nariai yra vieši asmenys, jie formuoja politinę kultūrą Lietuvoje.

Etikos komisija konstatuoja, kad pavyzdingumo principas yra betarpiškai susijęs su kitų principų laikymusi bei asmens pareiga viešai jų laikytis ir juos gerbti.

Remdamasi išdėstytais motyvais, Etikos komisija konstatuoja, kad K. Rečkovas pažeidė Etikos kodekse įtvirtintą pavyzdingumo principą.

5.2.7. Dėl nesavanaudiškumo principo

Nesavanaudiškumo principas, įtvirtintas Elgesio kodekso 4 straipsnio 7 punkte apibrėžiamas: nesavanaudiškumas – tarnauja valstybei ir visuomenės interesams, vengia tariamų ar tikrų viešųjų ir privačių interesų konfliktų, jiems iškilus, imasi visų reikiamų priemonių, kad jie būtų išspręsti greitai ir atitiktų visuomenės interesus, nenaudoja savo pareigų ar padėties siekdamas daryti įtaką kito asmens sprendimui, kuris galėtų būti naudingas politikui ar jo artimam asmeniui.

Nesavanaudiškumo principas apima šiuos politiko elgesio reikalavimus: rengiant, svarstant ir priimant sprendimus bei kitoje politiko veikloje vadovautis tik viešaisiais interesais ir vengti interesų konflikto; nesinaudoti valstybės ar savivaldybės nuosavybe ne tarnybinei veiklai ar tarnybine padėtimi siekiant naudoti sau, savo artimiesiems giminaičiams ar asmenims, turintiems tikslų, priešingų visuomenės interesams; laiku ir tiksliai deklaruoti savo privačius interesus; neužsiimti kita veikla, kuri galėtų sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą.

Vadovaudamasis nesavanaudiškumo principu, politikas privalo neturėti asmeninių interesų ir nesiekti naudoti sau, savo šeimai, artimiesiems ar draugams, priimdamas sprendimus, vykdydamas kitas politiko pareigas.

Remdamasi išdėstytais motyvais Etikos komisija konstatuoja, kad analizuojamais veiksmais K. Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys, Etikos kodekse įtvirtinto nesavanaudiškumo principo nepažeidė.

5.2.8. Dėl nešališkumo principo

Nešališkumo principas, įtvirtintas Elgesio kodekso 4 straipsnio 8 punkte apibrėžiamas: nešališkumas – neturi sutartinių ar kitų santykių, kurie galėtų kliudyti atlikti valstybės politiko pareigas ir varžytų jo apsisprendimo laisvę priimant sprendimus, taip pat yra objektyvus priimdamas sprendimus ir vengia išankstinio nusistatymo.

Nešališkumo principas reiškia, kad politikas savo pareigas įgyvendina ir vykdo be palankumo, šališkumo ar išankstinio nusistatymo, turi nusišalinti nuo sprendimų priėmimo, jei yra bent menkiausia abejonė nešališkumu, ar jei yra sutartiniai santykiai, politikas ar jo šeimos narys ar artimas giminaitis turės ekonominės ar kitokios naudos iš priimto sprendimo.

Remdamasi išdėstytais motyvais Etikos komisija konstatuoja, kad analizuojamais veiksmais K. Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys, Etikos kodekse įtvirtinto nešališkumo principo nepažeidė.

5.2.9. Dėl atsakomybės principo

Elgesio kodekso 4 straipsnio 9 dalyje įtvirtintas atsakomybės principas, Elgesio kodekse apibrėžiamas: atsakomybė – atsako už savo elgesį viešajame gyvenime, priimamus sprendimus ir atsiskaito už juos visuomenei.

Atsakomybė – tai vienas iš teisingumo bruožų, dorovinio elgesio pamatas, pamatinė etikos ir teisės kategorija, ji artima sąvokoms „sąžinė“, „privalomybė“, „stropumas“, „orumas“, yra susieta su emocine reakcija – vykdyti pareigą. Tai savimonės konstruktas, asmens savikontrolės mechanizmas, susijęs su teismo ir kaltės suvokimu ir reiškiasi, kaip žmogaus prisiimama atsakomybė už savo savarankiškus ir suverenius veiksmus, parodo sąmoningumo, dorovinės kultūros ir laisvės laipsnį. Kompetencija yra įgūdžiai, gebėjimai ir charakteristikos, išryškėjantys žmonių veikloje siekiant sėkmingo rezultato, kai jie atlieka tam tikras užduotis ir veikia tam tikromis aplinkybėmis.

K. Rečkovas žinomai melagingą žinią pateikė kaip jam žinomą faktą siekdamas savo politinių tikslų (siekdamas pateisinti savo elgesį dėl tarybos nario veiklai skirtų lėšų panaudojimo, siekdamas politinio pranašumo ir kt.). K. Rečkovas suvokė (turėjo ir galėjo suvokti) tokio elgesio pasekmes, t.y. turėjo ir galėjo suvokti, kad pateikiant žinomai melagingą žinią A. Tapinui (VŠĮ „Laisvės TV“), vykdančiam visų savivaldybių tarybų narių tyrimą dėl tarybos narių veiklai skirtų lėšų naudojimo, jo pateikta žinia apie I. Salickienę bus paskleista viešai ir pažeis I. Salickienės garbę ir orumą.

Remdamasi išdėstytais motyvais, Etikos komisija konstatuoja, kad K. Rečkovas pažeidė Etikos kodekse įtvirtintą pavyzdingumo principą.

6. Dėl tyrimo baigties ir priimamo sprendimo

Savivaldybių tarybų nariai yra vieši asmenys, jie formuoja politinę kultūrą Lietuvoje.

Elgesio kodekse įtvirtinti elgesio principai, kuriais politikai turi vadovautis viešajame gyvenime.

Etikos komisija pažymi, jog savivaldybės tarybos nariui yra žinomi anksčiau išdėstyti tiek iš Konstitucijos (*inter alia* iš 25 straipsnio) kylantys reikalavimai dėl saviraiškos laisvės, tiek Kodekso 4 straipsnyje įtvirtinti valstybės politikų elgesio principai, kadangi prisiekdamas savivaldybės tarybos narys, be kita ko, įsipareigoja gerbti ir vykdyti Konstituciją ir įstatymus. Taigi K. Rečkovas, kaip savivaldybės tarybos narys, turėjo žinoti Konstitucijoje įtvirtintus reikalavimus, keliamus saviraiškos laisvei bei įsitikinimų reiškimui, taip pat valstybės politiko elgesiui keliamus Elgesio kodekso reikalavimus.

Etikos kodekso 9 straipsnyje numatyta, kad valstybės politiko elgesio tyrimą atlikusi komisija gali priimti šiuos sprendimus:

konstatuoti, kad valstybės politikas nepažeidė šiame kodekse ar institucijos, kurioje jis eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytų valstybės politiko elgesio principų ar reikalavimų;

konstatuoti, kad valstybės politikas pažeidė šiame kodekse ar institucijos, kurioje jis eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytus valstybės politiko elgesio principus ar reikalavimus;

rekomenduoti valstybės politikui suderinti savo elgesį ar veiklą su šiame kodekse ar institucijos, kurioje valstybės politikas eina pareigas, veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose nustatytais valstybės politiko elgesio principais ar reikalavimais;

rekomenduoti viešai atsiprašyti;

įtarus esant nusikalstamos veikos požymių, perduoti medžiagą ikiteisminio tyrimo įstaigoms ar prokuratūrai.

Remdamasi išdėstytais motyvais, surinktais įrodymais ir įvertinusi K. Rečkovo paaiškinimų turinį, Etikos komisija konstatuoja, kad Konstantinas Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys, pažeidė Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekse įtvirtintų pagarbos žmogui ir valstybei, sąžiningumo, padorumo, pavyzdingumo, atsakomybės principus.

Etikos komisija, atsižvelgdama į tai kas išdėstyta aukščiau ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės politikų elgesio kodekso 9 straipsnio 1 dalies 3 punktu,

n u s p r e n d ė:

1. Konstatuoti, kad Konstantinas Rečkovas, Druskininkų savivaldybės tarybos narys pažeidė Valstybės politikų elgesio kodekse nustatytų pagarbos žmogui ir valstybei (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 1 punktas), sąžiningumo (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 3 punktas), padorumo (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 5 punktas), pavyzdingumo (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 6 punktas), atsakomybės (Valstybės politikų elgesio kodekso 4 straipsnio 9 punktas) principus.

2. Sprendimo kopiją išsiųsti Druskininkų savivaldybės tarybos nariui Konstantinui Rečkovui, Druskininkų savivaldybės tarybos narei Ingai Salickienei ir Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai.

3. Sprendimą paskelbti Druskininkų savivaldybės interneto svetainėje www.druskininkusavivaldybe.lt.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Valstybės politikų elgesio kodekso 10 straipsnio 1 dalimi - sprendimas gali būti skundžiamas Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai per vieną mėnesį nuo sprendimo paskelbimo arba jo įteikimo valstybės politikui, dėl kurio yra priimtas sprendimas, dienos.

Komisijos pirmininkas

Česlovas Jezerskas